

Lassi-Pekka Salokangas, Katja Rinta-Antila & Outi Aarresola

KUNNAN LIIKKUMISOHJELMAN YHTEISKEHITTÄMINEN

Työkirja



Katja Rinta-Antila
Tutkijatohtori , TtT
Jyväskylän yliopisto



- Kuntien ja kuntalaisten liikkumisen yhteiskehittäminen (LIIKE) –hanke, 2024–2025



- Kuntien liikkumisohjelmien ja -kokeilujen sekä liikkumisohjelmatyökirjan yhteiskehittäminen
- JY:n tiimi: Sami Kokko, Katja Rinta-Antila, Lassi-Pekka Salokangas, Outi Aarresola, Tuula Aira (opiskelijat)
- Toteuttajakunnat **Jämsä, Keuruu, Kivijärvi, Konnevesi, Kyyjärvi, Laukaa, Uurainen, Viitasaari**
- Kumppanit: Keski-Suomen Liikunta ry: *Keski-Suomi Liikkuu –agenda*, Jyväskylän kaupunki, Hankasalmen kunta, Kuntaliitto, Olympiakomitea, Helsingin yliopisto: *YLLI2.0–hanke*, Liikuntatieteellinen seura: *SOPIVA-hanke*



Mikä on liikkumisohjelma?

- Liikkumista ohjaava asiakirja kunnassa
- Liikunta -> liikkuminen -> poikkihallinnollisuus
-> yhteiskehittäminen
- LIIKE-hankkeen tavoite

Mitä on yhteiskehittäminen?



- kunnan ja kuntalaisten yhteinen työskentely palveluiden parantamiseksi
- Ideoinnista toteuttamiseen
- **LIIKE**-hankkeessa: kuntien välinen, tutkijoiden ja kuntien välinen, hankekumppaneiden tuki



Lisää vain
Ilman työstöpohja toteuttajakunnille
taminen vaiheittain toteuttajakuntien kanssa
aneiden osallisuus



- 1) Liikkumisohjelman työstöpohja toteuttajakunnille
- 2) Sisällön rakentaminen vaiheittain toteuttajakuntien kanssa
- 3) Hankekumppaneiden osallisuus

Työkirjan sisällys

JYU REPORTS 70

Lassi-Pekka Salokangas, Katja Rinta-Antila & Outi Aarresola

KUNNAN LIIKKUMISOHJELMAN YHTEISKEHITTÄMINEN

Työkirja



Sisällys

Abstract	4
Tiivistelmä	5
ALKUSANAT	6
1 LIIKKUMISOHJELMA DOKUMENTTINA JA PROSESSINA	8
1.1. Liikkumishjelma dokumenttina	8
1.2. Liikkumishjelma prosessina	9
2 LIIKKUMISOHJELMAN TIETOPOHJA	14
2.1 Liikkumisen edistämisen lähtökohtia	14
Liikkumisen terveyshyödyt	14
Liikkumisen suositukset	15
Liikkumiseen liittyvä lainsäädäntö	16
Liikkumisen edistämässä sovellettavia malleja	17
2.2 Liikkumisen nykytila kunnassa	17
Kuntien aikaisemmat liikuntasuunnitelmat	18
Kunnan liikkumista tukevan toiminnan nykytila	18
Kuntalaisten liikkumiskäyttäytyminen	20
Mistä löytää indikaattoritietoa ohjelmatyön tueksi?	20
3 YHTEISKEHITTÄMINEN: POIKKIHALLINNOLLISUUS JA OSALLISUUS ..	22
3.1 Yhteiskehittämisen suunnittelu	22
3.2 Käytännön esimerkkejä yhteiskehittämiseen	28
Yhteiskehittämistyöpajat Keski-Suomen kunnissa	30
Jämsän kaupungin luontoliikuntakokeilujen yhteiskehittäminen	31
4 LIIKKUMISOHJELMAN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA SEURANTA ..	33
4.1. Vaikuttavuus	33
4.2. Vaikutusketju apuna tavoitteiden ja toimenpiteiden jäsentämisessä ..	34
4.3. Liikkumishjelman seuranta	36
Lähteet	38
Kirjoittajat	43
Liite 1. Selvitys liikkumishjelmissä käytetyistä indikaattoreista	44



Lisää vain
liike.
suomiliikkeelle.fi

Liikkumisohjelman kehittämisprosessi



1. Päätöksenteko liikkumisohjelman laatimisesta

Tavoite: Poliittinen tuki liikkumisohjelmatyölle ja liikkumisohjelman hyväksynnälle

- Tavoiteltava päätöksenteon taso on valtuusto
- Päätöksenteon perustelut ja huomioitavat asiat (mm. muut päätöksentekoprosessit)



2. Nykytilan ja tietopohjan rakentaminen

Tavoite: Liikkumisohjelman perustelut ja tilannekuva liikkumisesta kunnassa ja sen edistämistyöstä

- Liikkumisen edistämisen lähtökohdat: miksi ja miten
- Liikkumisen nykytila: liikuntasuunnitelmat, palvelut, indikaattorit



Yhteiskehittäminen prosessina



Yhteiskehittämistyön suunnittelu ja fasilitointi kunnassa

Vastuhenkilö

Käytännön järjestelyt

Sitouttaminen

Dokumentointi



Liikkumisen tietopohja | Käytettävissä olevat resurssit | Vastavuoroinen yhteistyö | Kohdennettu yhteinen viestintä

4. Liikkumisohjelman ensimmäinen luonnos

Tavoite: Liikkumisohjelman päämäärän ja toimien mittaluokan hahmottaminen

- Analysoitu aineisto -> jäsenyntyneitä toimenpide-ehdotuksia
- Väestöryhmittäiset tai liikkujaryhmittäiset päämäärät
- Toimenpide-ehdotusten arviointi ja priorisointi

Lisää vain
liike.
suomiliikkeelle.fi

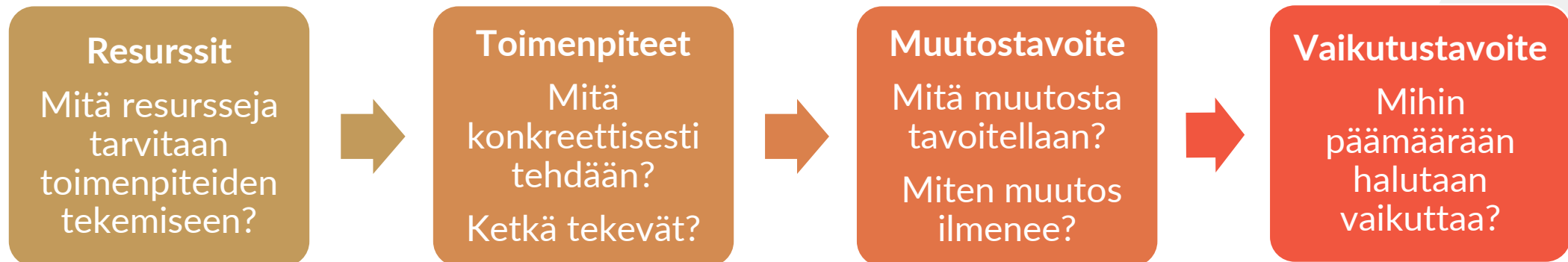


5. Tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden asettaminen

Tavoite: Liikkumishjelmalle asetetaan tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit päämäärän mukaisesti

Lisää vain
liike.
suomiliikkeelle.fi

- Liikkumisen edistämisen tiedolla johtaminen
- Seurannan vastuut, ohjelman päivittäminen
- Työkaluja
 - Tavoite- ja toimenpideasettelu: Looginen malli, Vaikutusketju (Sitra 2018)
 - Liikkumishjelman seuranta: prosessi- ja tulosmittarit



6. Liikkumisohjelma valmistuu ja toteuttaminen alkaa



Päätöksenteko
liikkumisohjelman
laatimisesta

Nykytilan ja
tietopohjan
rakentaminen

Yhteiskehittämi-
sen suunnittelu
ja toteutus

Liikkumisohjelman
ensimmäinen
luonnos

Tavoitteiden,
toimenpiteiden
ja mittareiden
asettaminen

Liikkumisohjel-
man viimeistely
ja hyväksyminen

Lassi-Pekka Salokangas, Katja Rinta-Antila & Outi Aarresola

KUNNAN LIIKKUMISOHJELMAN YHTEISKEHITTÄMINEN

Työkirja



Työkirja
(JYX, Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto)

Kiitos 😊

